

С а д р ж а ј:

Миодраг Ђукић - [Кочијаш](#) , [Комедија у три чина](#)

Тестаментарна драма Миодрага Ђукића *Кочијаш* носи ознаку жанра – комедија. Она представља сложену драмску грађевину, изузетно слојевиту и прожету сентенциозношћу заснованој на богатој лексичкој грађи у много већој мери него пређашње драме овог аутора. Две су кључне личности ове комедије: Арсеније Мамут и кочијаш Харалампије. Арсеније симболизује принцип чврсте руке, тираније у којој постоји само један господар који по цену ропског рада свих којима је надређен одржава своју моћну економску империју. За Арсенија живот нема тајни, живот је заснован на принципу “у се, на се и пода се”. Отимај и пљачкај, али када треба и ако треба лажи и понижавај се све док не испуниш циљ – док не опстанеш на власти. За Арсенија не постоје недоумице, он не признаје сумњу у било шта. Основа владања је поредак, а поредак је средство за остваривање циља. Кочијаш Харалампије је супротност Арсенију, односно носилац сасвим супротног животног принципа. “Живот је сан”, вели Харалампије већ у првом сусрету са Арсенијем; позивајући се на становиште које Калдерон излаже својој знаменитој драми, писац Миодраг Ђукић у исти мах преузима и обавезу да ту тезу брани. Кочијаш Харалампије, дакле, представља образац оног другачијег схватања живота у коме прагматизам није основно мерило и разлог постојања. Између та два принципа, Арсенијевог и Харалампијевог, налази се поприште битке за наслеђе Арсенијевог имања, што ће рећи простор за испољавање личних али и колективних тежњи, заблуда, зависти

и разних других неподопштина које проистичу из менталитета. Оличење женског принципа, Арсенијева супруга Анђелија, представља у сваком случају жртву мушараца – свога мужа, неоствареног љубавника Харалампија, као и двојице синова Николе и Јована. Истовремено, она је и мамац за женидбу на који се одазивају разноврсни никоговићи, или другачије речено, катализатор за испитивање нивоа оданости идеји брака као основне људске заједнице...

[>>> види поговор](#)

Слободан М. Исаковић - [Душаново јутро](#), [Историјска драма у три дела](#)

Заборављени писац Слободан М. Исаковић аутор је драме у стиховима *Душаново јутро*; премијера ове драме одржана за време окупације била је један од разлога за смртну пресуду која је потписана писцу Исаковићу. Као да је иронична игра судбине – да се Србин креће против Србина – довела писца Исаковића до трагичног краја. Јер драма *Душаново јутро* написана је да би се осудила традиционална српска неслога и да би се између себе измирили припадници различитих политичких погледа. *Душаново јутро* није, разуме се, историјска драма нити писац има жељу да реконструише збивања из прошлости. Слободан М. Исаковић нуди роматичарским велом покривену слику могућих и вероватних догађаја везаних за сукоб Стефана Дечанског са Стефаном Душаном, односно за борбу за српску круну. Слободан М. Исаковић основу за спор оца и сина налази у сплеткарењу Марије Палеологове, друге жене Стефана Дечанског, ваљано јој дајући обиље мотивација за творбу интрига. Власт и љубав, како нас учи светска историја, увек су два једнако оправдана повода за сва непочинства и ратове који су се водили у прошлости, па су dostatни разлози и за предузеће које Марија Палеологова

започиње, али безуспешно завршава. Код Исаковића у драми тријумфују Душанове врлине и племенитост, осећај одговорности према краљу-оцу и према сопственој земљи. Да би дошао до спознаје о оправданости отпора који ће пружити на бојном пољу, Душан мора да прође кроз борбу са самим собом, што ће у драмској пракси значити кроз неколико монолога у којима преиспитује и себе и друге, моралност и лојалност, завет и заклетву, синовљеву љубав и питање достојанства и витешке части...

[>>> види поговор](#)

Миладин Шеварлић - [Издајник](#) - [Парадоксан о Вуку Бранковићу](#)

Драмски парадокс о Вуку Бранковићу *Издајник* Миладина Шеварлића припада ауторовом корпусу историјских тема из српске националне повести. Шеварлић исписује могући след догађаја у Србији после Косовске битке која је променила статус земље. Држава Србија је, како вели Миладин Шеварлић, ослабила услед међусобних зађевица српских велможа, па је пораз на Косову пољу само последица пређашњих размирица и обрачуна. Као и увек, борба за власт разлог је за сукобе између феудалних господара, па је и у Шеварлићевој драми борба за власт онај мотив покретач који наводи учеснике драме – кнегињу Милицу, малолетног Стефана и патријарха Данила – да Вука Бранковића прогласе издајником иако једино он, и после битке, покушава да организује отпор турском завојевачу. Понашање политичких лидера и званичника зависно је од прагматичног сагледавања ситуације, па ову логику следе и световни и црквени режим који имају на уму само једну жељу – да опстану на власти. Да би наум остварили приправни су да признају Бајазитову сувереност, али и да по цену понижења народа и, разуме се, самопонижења оптуже јединог преживелог борца од имена и угледа, Вука

Бранковића, да је кривац за изгубљени бој. Миладин Шеварлић детаљно приказује како делује механизам режима који се бори за опстанак на власти, па и више од тога, како је такав режим спреман да се подвуче под скуте туђина не би ли и у националној несрећи извукао за себе малену добит. Другачије речено, писац Шеварлић кадар је да појединачну судбину средњовековне Србије подигне на ниво принципа или заједничког именитеља, предочавајући нам да сваки режим у сваком историјском времену користи исти образац понашања да би задржао прерогативе власти...

[>>> види поговор](#)

Владимир В. Предић – [Ноћ](#) - [Драма у две слике](#)

Драмски текст Владимира В. Предића *Ноћ*, разматра ситуацију човечанства после коначног слома и пропасти цивилизације. Човек и Жена, два драмска јунака, једини су преостали житељи. Њихова судбина је извесна, јер ће и њих прогутати ништавило. За Владимира В. Предића круг је затворен – после првих људи Адама и Еве – и потоња људска бића припадају истом реду архетипа. Последњи Човек и последња Жена немају будућности, немају више ни живот, нису власници ничега осим успомена. Али и успомене које призива Човек у ситуацији дефинитивног пораза људске врсте нису ништа друго него привид, варљиво и непоуздано сећање на одблеске живота. Па и тако спомињан живот састоји се од фрагмената, од слика које су остале у Човековој али не и Жениној свести. Предић нам, дакле, саопштава да је визија сећања истовремено и илузија да смо некада постојали, живели, да су наши животи имали извештан смисао, али да спасоносну истину о нама самима никада нећемо моћи да сазнамо.

У овој поетској драми аутор инсистира на прецизном грађењу атмосфере на сцени и око

сцене. Ако се присетимо да је и Бекет у дидаскалијама драме Чекајући Годоа такође захтевао од извођача да до детаља поштују његова упутства, биће нам сасвим јасна Предићева намера да посткатаклизмично доба прикаже не само текстом већ и свеукупним односом ликовних и звучних артефаката. Предићева прецизност заснована је на ауторској беспштедности. Предић нема ни разумевања ни саосећања за људски род који је – са своје кривице – осуђен да ишчезне. Али, писац у монологу Човека на почетку друге слике доводи под сумњу и материјално и морално наслеђе хришћанске цивилизације, када се обраћа Божијем сину сумњајући у смисао његове жртве. Као праведни Јов, Предићев Човек упућује вапај, тражећи разлоге патњи коју је подносило човечанство... [>>> види поговор](#)

Горан Бабић - Величанствена драмска фреска под насловом ["Ноћ, свуд околo Јасеновац"](#)

Величанствена драмска фреска – жанровска ознака коју је изабрао аутор Горан Бабић – под насловом *Ноћ, свуд околo Јасеновац*, прва је и једина, колико је аутору ових редова знано, драма која се бави барем делом збивања у злогласном логору Јасеновац за време Другог светског рата. Писана у фрагментима, у секвенцама које наликују филмској наративи, драма о Јасеновцу потресна је и опомињућа слика зверстава која су вршена у име тзв. политичког циља у Павелићевом режиму. С једне стране налазе се логораши, жртве, а с друге усташе, у функцији чувара логора, а у ствари острашћених кољача. Бабић одабира драстичне случајеве који, у ионако нерегуларним и нељудским условима

живота у логору, нај пластичније сликају садистичко уживање усташких зликоваца у измишљању нових мука и понижења за затворенике. Писац Бабић предочава нам како и том лудилу има извесног система који се састоји од такмичења у стварању нових начина убијања. У име идеологије, нације, цркве или државе, дакле, у име било ког неприкосновеног ауторитета. Фрагменти које Бабић пажљиво ређа поседују одређену хронологију. Збивања у логору смештена су у време пред крај Другог светског рата, а епилог се дешава после ослобођења. Овај епилог потребан је аутору Горану Бабићу као и читаоцима његове драме, јер над свеколиким ужасима којима читалац присуствује лебди питање “Зашто?” Адо Кабиљо, један од несрећних логораша који се пренуо и латио оружја, после ослобођења то и пита кољача Спиридона Мифку. А овај одговара: “Тако је морало бити... Та нетко је морао гамад чистити, а запало је мене.” Из овог једноставног одговора наслућује се цео комплекс пропаганде која је деловала годинама и која је почивала на теорији супремације расе и крви...

[>>> види поговор](#)

Радомир Путник - [Поговор](#)

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 43

Издавачи: УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ 11000 Београд, Господар Јевремова19 и ПОЗОРИШТЕ “МОДЕРНА ГАРАЖА”, Мајке Јевросиме 30
www.drama.org.yu

udraps@gmail.com

За издаваче: Миодраг Ђукић и Братислав Петковић

Одговорни уредник, Миодраг Ђукић

Главни уредник, Момчило Ковачевић

Извршни уредник, Недељко Бодирога

Редакција: Миладин Шеварлић, др Бошко Сувајцић, Снежана Кутрички, др Едуард Дајч, Радомир Путник

Коректура: Редакција

Ликовно и техничко решење: Ново Чогурић

Припрема за штампу: Светозар Станкић

ISBN 978–86–85501–34–0

Штампа и повез: “ГРАФОРЕКЛАМ”, Параћин

Штампање завршено септембра 2010.

Тираж: 300 примерака